

DELO INTERVJU: link:https://www.delo.si/gospodarstvo/novice/za-nekatere-materiale-ni-vec-pomembna-cena-ampak-le-dobavljivost/#modal_login

Za nekatere materiale ni več pomembna cena, ampak le dobavljivost

S predsednico Združenja nabavnikov Slovenije Marino Lindič o dvigih cen surovin, podražitvah za potrošnike in napovedih za prihodnost.

Marina Lindič pričakuje, da se bodo dobave nekaterih materialov začele normalizirati v letošnjem tretjem ali četrtem četrtletju, pri nekaterih drugih, denimo elektronskih komponentah pa šele do konca prihodnjega leta. FOTO: Samir Tounsi/AFP

Ena ključnih težav podjetij je pomanjkanje vhodnih materialov oziroma polizdelkov ter večdesetodstotne podražitve surovin. »Za nekatere materiale trenutno skoraj ni več pomembna cena, ampak samo dobavljivost,« pravi predsednica Združenja nabavnikov Slovenije **Marina Lindič**. Dvig cen surovin bodo podjetja prenesla tudi na končnega potrošnika. V drugem četrtletju bo teh podražitev zelo veliko, opozarja sogovornica.

[Surovinska suša napoveduje podražitve](#)

S pomanjkanjem surovin in polizdelkov se spopadajo številne panoge po svetu. [Avtomobilska industrija, denimo, zaradi pomanjkanja polprevodnikov ustavlja tovarne](#). »Pri elektronskih komponentah je daleč največje pomanjkanje zaradi strukturnih sprememb pri povpraševanju. S pandemijo covid-19 se je lani drastično zmanjšala prodaja avtomobilov, povečala pa se je prodaja zabavne elektronike, računalnikov. Če je pred tem družina imela en računalnik, jih je z delom in šolanjem od doma kar naenkrat potrebovala več. V lanskem zadnjem četrtletju in letos pa se avtomobilska industrija pobira, prodaja raste in proizvajalci naročajo več elektronskih komponent. Povečano povpraševanje povzroča rast cen do 50 odstotkov, hkrati pa se dobavni roki podaljšujejo. Kolegi v Združenju nabavnikov Slovenije poročajo, da so se podaljšali z 90 dni na tudi eno leto,« pojasnjuje Marina Lindič.

Marina Lindič: »Težava je tudi zagotavljanje zadostnih količin lesa, saj ga v Evropi veliko pokupijo Kitajci.« FOTO: Osebni arhiv

Po njenih besedah je naslednje problematično področje kemija, vezana na nafto. V enem letu se je nafta podražila; februarja lani je sod nafte stal 22 dolarjev, zdaj je pri okoli 65 dolarjih. »Za proizvodnjo polizdelkov oziroma izdelkov s surovinsko osnovo nafto je prva težava dvig cen, druga pa dobavljivost materialov. Povpraševanje po številnih izdelkih iz, denimo, plastike, ki ima surovinsko osnovo v nafti, se je povečalo. Med pandemijo covida-19 se je povečala poraba embalaže zaradi prodaje po spletu, zdaj pa se je povpraševanje normaliziralo ali je še večje kot pred pandemijo tudi pri podjetjih,« pravi sogovornica. Na težavo z dobavami plastike je dodatno vplival februarski polarni vihar v ZDA, ki je uničil veliko proizvodnih zmogljivosti, Evropa pa iz ZDA uvaža približno polovico tovrstnih osnovnih surovin. V Evropi sta bili hkrati dve tovarni še v remontu, kar je čez noč povzročilo pomanjkanje že potrjenih naročil in dobav. Kar nekaj dobaviteljev je namreč razglasilo višjo silo in odstopilo od že sklenjenih pogodb in naročil.

Pri določenih kategorijah, kot je na primer kemija, se ponudba lahko hitreje prilagodi povpraševanju, zato Lindičeva pričakuje, da bo v letošnjem tretjem ali najkasneje četrtem kvartalu manjši pritisk pri produktih, če se seveda cena nafte ne bo povišala. FOTO: Christian Hartmann/Reuters

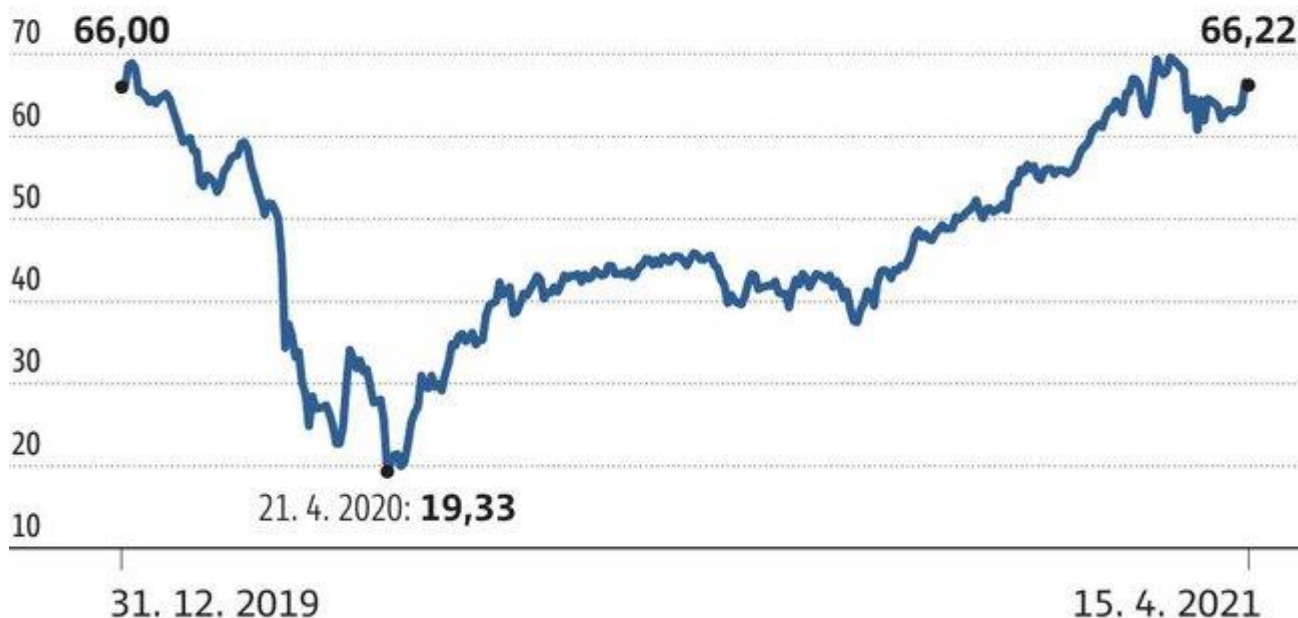
Podražitve za 30 do 90 odstotkov

Za 40 odstotkov so se podražile tudi surovine za proizvodnjo jekla, glede na isto obdobje lani pa so se za 40 do 90 odstotkov – odvisno od vrste materiala – podražili končni izdelki iz jekla. Nikelj se je podražil za 70 odstotkov, aluminij za 35, medenina za 27, baker za 60 odstotkov. Dobavljivost pri kovinah za zdaj ni problem, drugače je z lesom.

Ta se je na evropskem trgu podražil za 30 odstotkov, pojasnjuje Lindičeva: »V Slovenijo se les uvaža nazaj iz Nemčije, Avstrije in Italije. V podjetju Ursa, denimo, uporabljamo nepovratne palete za svoje končne izdelke. Zaradi dviga cene lesa so se palete močno podražile, poleg tega je težava zagotavljanje zadostnih količin lesa, saj ga po informacijah s trga v Evropi veliko pokupijo Kitajci.«

Cena nafte brent

v USD za sod

DELO

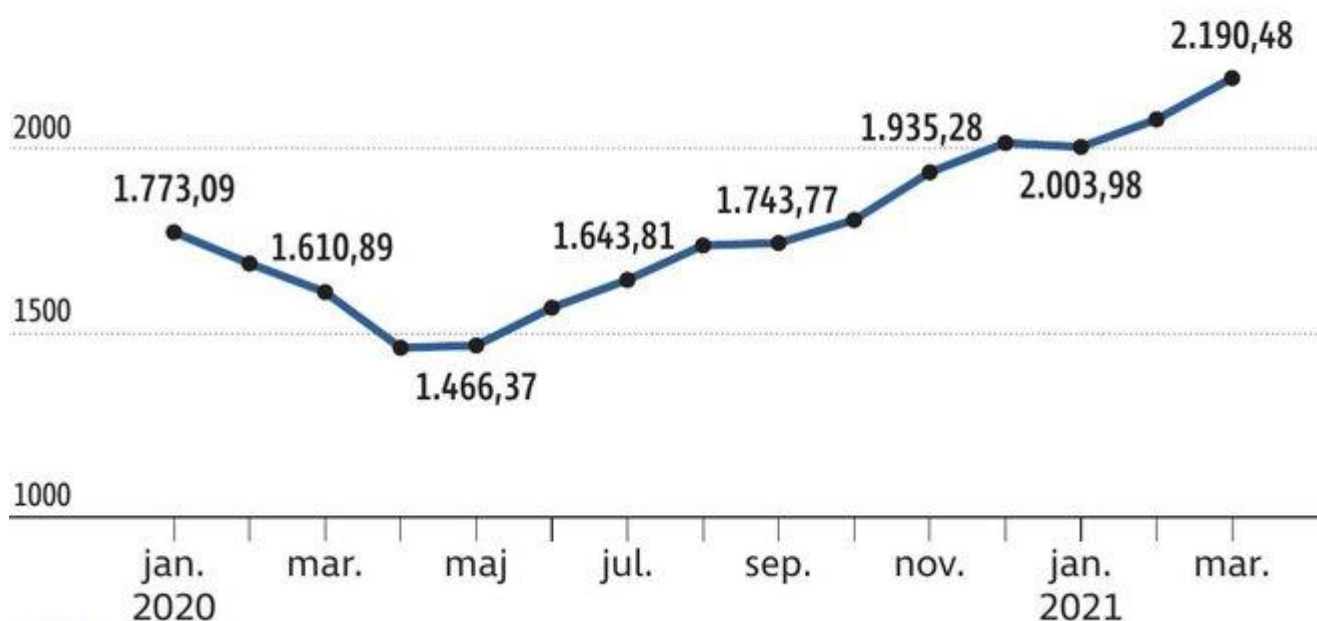
Cena nafte brent. INFOGRAFIKA: Delo

»Zelo malo je nabavnih kategorij, kjer bi cene ostale na isti ravni kot lani; še

redkejše so tiste, pri katerih lahko v sedanjem obdobju dosežemo znižanje cen. Za nekatere materiale trenutno skoraj ni več pomembna cena, ampak samo dobavljivost. Zaustavitev proizvodnje zaradi pomanjkanja surovin ali polizdelkov je pri večini podjetij absolutno največji strošek. Če k temu dodamo še nezmožnost pravočasnih dobav ali odpovedi naročil kupcem, kar dodatno negativno vpliva tudi na naš ugled na trgu in potencialno ogroža izgubo kupcev, moramo za vsako ceno dobiti material, pa še to ni vedno mogoče,« pravi Marina Lindič.

Rast cene aluminija

na tono v dolarjih

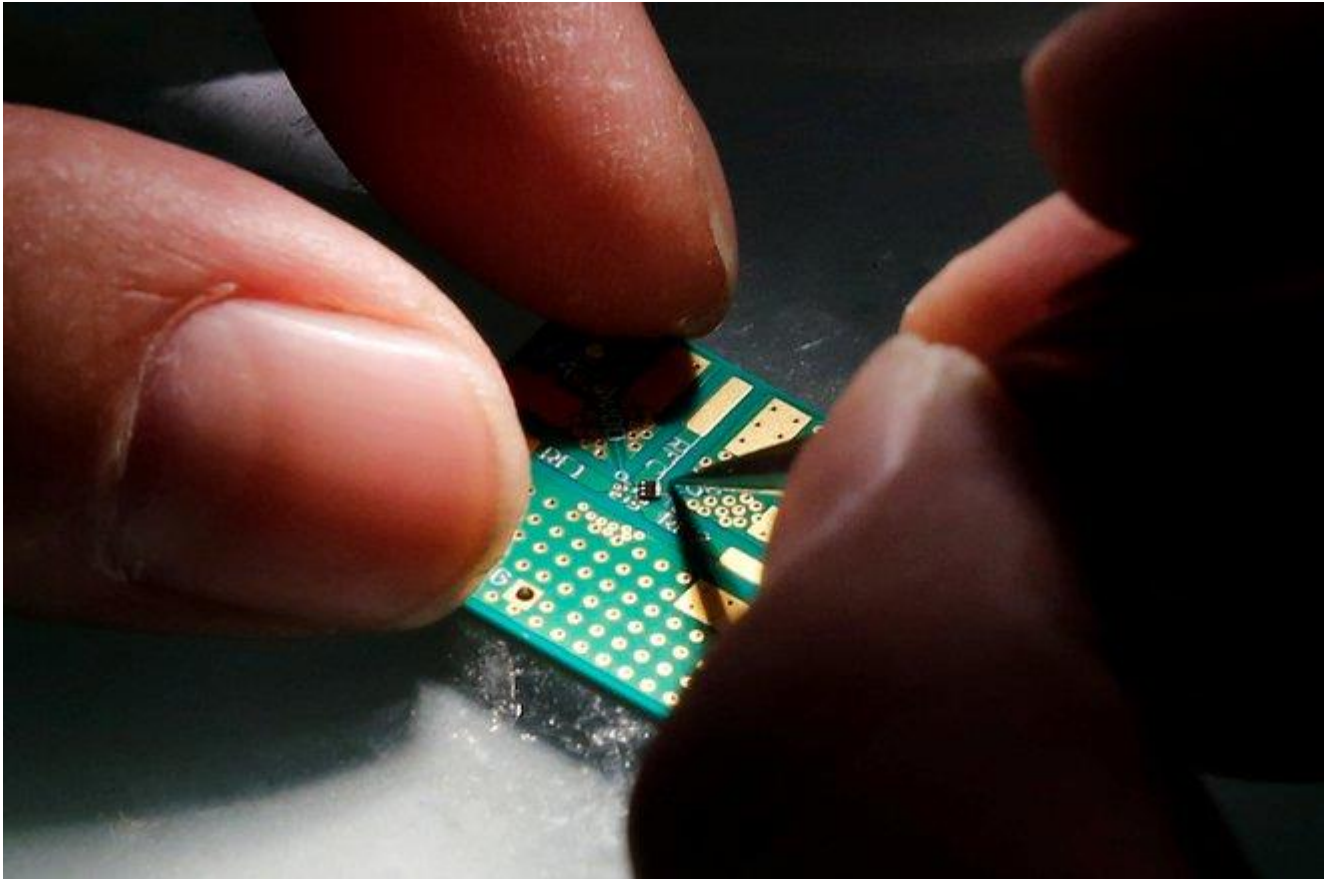
DELO Vir: Svetovna banka

Rast cene aluminija. INFOGRAFIKA: Delo

Potrošnikom grozijo podražitve

Po njenih besedah bodo dražje surovine zaradi dražjih končnih izdelkov občutili tudi kupci: »Podjetja tako velikih podražitvev ne morejo prenesti sama in jih morajo prej ali slej preliti v prodajne cene. V drugem četrtletju bo teh

podražitev zelo veliko. Le malokateri proizvajalci se jim bodo lahko izognili. Mogoče le tisti, kjer sta materialni strošek in strošek energije minimalna v njihovi strukturi prodajne cene in večino predstavlja delo ali znanje. To bo vodilo v inflacijo, ki smo se je že malo odvadili.«

Avtomobilska industrija, denimo, zaradi pomanjkanja polprevodnikov ustavlja tovarne. FOTO: Kim Kyung Hoon/Reuters

Kakšne so napovedi

Na vprašanje, koliko časa bodo še težave z dobavami in visoke cene, sogovornica odgovarja, da je to zelo odvisno od nabavne kategorije: »Z začetkom težav smo podjetja začela povečevati varnostne zaloge. V našem podjetju smo zaloge surovin v zadnjih dveh mesecih povečali za 50 odstotkov. Zaloge povečujemo, da preprečimo nabave po povišanih cenah – da vsaj začasno omilimo te visoke skoke cen – in zaradi zanesljivosti preskrbe proizvodnje s surovinami. Po eni strani je torej vzrok za povečanje

povpraševanja po surovinah večje povpraševanje po končnih izdelkih, po drugi pa tudi kopičenje zalog zaradi strahu in zagotavljanja varne oskrbe.«

Pri določenih kategorijah, kot je na primer kemija, se ponudba lahko hitreje prilagodi povpraševanju, zato Lindičeva pričakuje, da bo v letošnjem tretjem ali najkasneje četrtem kvartalu manjši pritisk pri produktih, če se seveda cena nafte ne bo povišala. Pri plastiki in elektronskih komponentah ni mogoče čez noč povečati zmogljivosti, ki bi pokrile sedanje potrebe, zato nabavniki pričakujejo, da se bo dobava normalizirala do konca prihodnjega leta. Pri jeklu in kovinah normalizacijo pričakujejo v letošnjem zadnjem četrletju ali v začetku prihodnjega leta.

Vendar pri tem sogovornica opozarja, da so vse napovedi zelo nezanesljive. [Že en nepredvidljiv dejavnik](#) lahko namreč zamaje trg in povzroči dodatne dvige cen ali dodatno pomanjkanje.